

γερακοπλούμιστος ἐπίθ. Πόντ. (Ινέπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράκιν, δι' δὲ ίδ. γεράκι, καὶ τοῦ ἐπίθ. πλουμιστός.

Οἱ ἔχων χρῶμα διάστικτον, ποικίλον ὡς τοῦ ἱέρακος.
Συνών. γερακόπλουμος 1.

γερακόπλουμος ἐπίθ. Κύπρ. — Δ.Λιπέρτ., Τζιωπρ.

Γραούδ., 110 — Λεξ. Βλαστ. 130 Πρω.

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράκι καὶ πλουμί.

1) Γερακοπλούμιστος, δὲ ίδ., Λεξ. Πρω. 2) Οἱ ἔχων τὸ χρῶμα τῶν διφθαλμῶν τοῦ ἱέρακος Κύπρ. — Δ.Λιπέρτ., ἐνθ' ἀν. — Λεξ. Βλαστ., ἐνθ' ἀν. : Γερακόπλουμα μάτια 1εξ. Βλαστ., ἐνθ' ἀν. || Ἀσμ.

Αμ-μάδια γερακόπλουμα, φρύδια καμαρωμένα,
κάτσετε νὰ κεντήσουμε τοῦ Χάρου τὸ μαντήλιν
Κύπρ. Συνών. ἐν λ. γερακωτός.

γερακόπουλο τό, γερακόπουλον Πόντ. (Κερασ. Τραπ.)
γερακόπουλο Ἰων. (Κρήν.) — Γ.Βλαχογιάνν., Μεγάλ.
Χρόν., 5 γερακόπ' λο Πελοπν. (Χατζ.) γιαρακόπ' λον "Ηπ.
(Ιωάνν.) ἀρακόπουλο Θήρ. γερακοπούλιν Πόντ. (Κερασ.
Τρίπ.) γερακοπούλι λεξ. Γαζ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -πουλο,
δι' ἣν ίδ. -πουλος.

1) Οἱ μικρὸς ἱέραξ, νεογνὸν ἱέρακος Ἰων. (Κρήν.) Πελοπν. (Χατζ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Τρίπ.) — Γ.Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἀν. — Λεξ. Γαζ.: Χαρὰ 'ς τὸ γερακόπουλο, ποὺ
ζέρει νὰ ζυγιάζῃ ἀπὸ ψηλά. Γ.Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἀν. || Ἀσμ.

Αἰτόντες ἐπεριπέτανεν ψηλὰ 'ς σὰ ἐπονδάνα
ἐκράν' νεν καὶ 'ς σὰ νύχα 'του παλληκαρί' βραχόναν,
ἔρται καὶ γερακόπουλον παρακαλεῖ καὶ λέει
(ἐκράν' νεν=ἐκράτει) Κερασ. Τραπ. 2) Εἶδος μικροῦ στρου-
θίου Θήρ. Συνών. τσιροπούλι. 3) Μεταφ. εἶδος ἀλιευ-
τικοῦ δικτύου "Ηπ. (Ιωάνν.): Τοῦ γιαρακόπ' λον πιάν
μιγάλα ψάρια.

γεράκος δ, πολλαχ. γιράκονς πολλαχ. βορ. ίδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γέρος καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκος.

Οἱ μικρόσωμος γέρων, δὲ συμπαθής γέρων πολλαχ.: Τί
θές, γεράκο μον; Πελοπν. (Ηλ.) Φεύγ' αὐτεῖν' ἡ γέρων
καὶ γιράκονς καρτιροῦσε νὰ ίδῃ τί θὰ γένη (ἐκ παραμοθ.)
Θεσσ. (Τρίκερ.) Συνών. γεροντάκι.

γερακός ἐπίθ. Κέρκ. (Κασσιόπ.) Κεφαλλ. Κρήτ. (Βάμ.
Νεάπ. Σφακ. Χαν.) γερακός Ζάκ. 'ερακίδς Κάρπ. γερα-
τάδιάς Κύπρ. Θηλ. γερατσέ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ός. Πβ.
Γ.Χατζιδ., MNE 1, 148 Λαογρ. 7 (1923), 91.

1) Οἱ ἔχων χρῶμα διοιον πρὸς τὸ τοῦ ἱέρακος Ζάκ.
Κέρκ. (Κασσιόπ.) Κεφαλλ. Κρήτ. (Βάμ. Νεάπ. Σφακ. Χαν.)
Κύπρ.: Γερακά μάτια Κασσιόπ. Γερακά μάθια Σφακ. Τρά-
γος γερατδιάς. Αἴγια γερατδὲ Κύπρ. Σαθή 'τονε καὶ είχεν
καὶ ἀμάθια γερακά καὶ είχεν καὶ δυὸς πλεξοῦδες ἀπὸ τοῦ ἐφτά-
ναν ὡς τὴ μέση καὶ παρεκάτω καὶ καλὰ πιθέματα (=πι-
θέματα=χαρακτηριστικὰ) Κρήτ. || Ἀσμ.

Τὰ μάτια σου εἶναι γερακιά καὶ τὰ δικά μου μαῆρα,
πότε θὰ τὸ ἀδαμώσουμε σὲ μιὰ δεμέλ' ἀδάμα
(δεμέλα=μαξιλάρι) Ζάκ.

Τὰ μαῆρα μάθια ὁρέγομαι, δὲ βρίσκω ν' ἀγαπήσω,
τοῦ ἀγάπης μον 'ναι γερακά καὶ δὰ τὰ βογιαδίσω
Νεάπ. β) Τὸ θηλ. ως οὐσ., δνομα κυνδός ἐκ τοῦ χρώματος
τῶν τριχῶν αὐτοῦ Κάρπ.: Ἀσμ.

Κόργει τὰ πόγια καὶ τὸ ἀφτιά, κόργει προές καὶ δγλίσσες
τοῦ Μούργου καὶ τῆς Ἐρακιᾶς νὰ φᾶσι, νὰ χορτάσουν
(προές καὶ δγλίσσες=προβιβές καὶ γλῶσσες. Μούργος καὶ
'Ἐρακιὰ=(Γερακιὰ) δνόματα κυνῶν).

Ἡ λ. καὶ ως ἐπών. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γερακός Θεσσ. (Τρίκερ.)
Γερακιός Αθῆν. Κάρπ. 'Ἐρακιός Κάρπ.

γερακότσιχλα ἡ, "Ανδρ. (Γαύρ.) Αττικ. Θεσσ. (Πήλ.)

Κρήτ. (Ενν. Χωρ. κ.ά.) Πελοπν. (Γαργαλ. Μεσσ. Με-
γαλόπ.) Σῦρ. — Δ.Λουκόπ., Νεοελλην. Μυθολ., 149. γερα-
κότσιχλα Κεφαλλ. Κύθηρ. Μῆλ. ἀρακότσιχλα Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράκι καὶ τσίχλα.

1) Τὸ ἀποδημητικὸν πτηνὸν κίχλη ἡ Ιξιθόρος (*turdus viscivorus*), τῆς οἰκογ. κοσσυφιδῶν (*turdidae*) "Ανδρ. (Γαύρ.) Αττικ. Θήρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Μῆλ. Πελοπν. (Με-
γαλόπ.) Σῦρ. — Δ.Λουκόπ., ἐνθ' ἀν. Συνών. δεντρότσι-
χλα.

γερακούδι τό, ἀμάρτ. γερακούν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ούδι.

Τὸ νεογνὸν τοῦ ἱέρακος: Σὰν ἐπιναζεν, εἰεμ μιὰν κουφὴν
τξ̄, ἐδοτξ̄ίμαζεν νὰ φάῃ τὰ γερακούδια πού 'ταν μέσ' 'ς
τὴ φουλεάν (εἰεν=εἰδεν, κουφὴν=ἔχιδναν, ἐπιναζεν=έκοι-
μάτο).

Ἡ λ. καὶ ως τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γερακούδ' Θάσ.

γερακούλα ἡ, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ούλα.

Τὸ θηλ. τοῦ πτηνοῦ ἱέραξ δὲ ἐρυθρόπους (*falco vespertinus*), τῆς οἰκογ. τῶν ἵερακιδῶν (*falconidae*). Συνών. ἐν λ. γερακούλι καὶ κουφογερακίνα.

γερακούλι τό, Κέρκ. Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Καρ-
δαμ.) γεροκούλι Πελοπν. (Ξεχώρ. Σαηδόν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ούλι.

Τὸ πτηνὸν ἱέραξ δὲ ἐρυθρόπους (*falco vespertinus*), τῆς οἰκογ. τῶν ἵερακιδῶν (*falconidae*) ἐνθ' ἀν.: Τὰ γερακούλια
μοῦ φάγανε τὶς καλύτερες κοτταφίτες μον Καρδαμ. Γιὰ
τσοίτα πῶς ζυγιάζεται τσεῖνο τὸ γερακούλι. Θὰ βουτήξῃ
κάνενα πουλὶ Ξεχώρ. Λὲ δὸ χωνεύω νὰ μοῦ φάῃ τὴ βον-
λατσίδα τὸ γερακούλι αὐτόθ. Συνών. γερακούλα καὶ ἐν λ.
ἀνεμογάμης 1.

γερακούνα ἡ, Πελοπν. (Γέρμ. Λεῦκτρ. Οίτυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ούνα.

Τὸ θηλ. μεγάλου ἱέρακος.

γερακοφορεμένος ἐπίθ. Ἰων. (Σμύρν.) Σκύρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. γερακός καὶ τῆς μετοχ. φορεμένος τοῦ
ρ. φορῶ.

Ο φορῶν ἐνδύματα ἔχοντα τὸ χρῶμα τοῦ ἱέρακος ἐνθ' ἀν.:
Ἀσμ.

Ω χρυσοποράσινε μ' ἀιτέ, γερακοφορεμένε,
πάλι 'ς ἀγάπη μ' ἔβαλες, ἀναθεματισμένε
Σκύρ.

γερακοφωλιά ἡ, Παξ. Σκύρ. γερακοφουλιά Πελοπν.
(Γαργαλ. Κίτ. Μάν. Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γεράκι καὶ φωλιά.

1) Η φωλεὰ τοῦ ἱέρακος ἐνθ' ἀν. Συνών. γερακιά 1.

2) Υψηλὸς καὶ ἀπομεμονωμένος τόπος Παξ.

Ἡ λ. καὶ ως τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γερακοφωλιά "Ηπ.

(Κόνιτσ.) Πελοπν. ('Αράχ.) Γιρακουφουλιά Μακεδ. (Γρεβεν. Χαλκιδ.) Γιρουκουφουλιά Μακεδ. ('Εράτυρ.) Γερακοφουλές Κύπρ. Γερακουφαλιά "Ηπ. (Πωγών.)

γερακόχορτο τό, Λεξ. Βλαστ. 452 γιρακόχορτου Μακεδ. (Καταφύγ.)

'Εκ τῶν οὐσ. γεράκι καὶ χόρτο.

Γεράκι Β5, δ 1δ.

γερακώνω Κύθηρ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὐσ. γεράκος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.-ώνω.

Εἰμαι ύπερώριμος ἐπὶ σιτηρῶν: Γερακώνει πλέο τ' ἀστάχν. Εἶναι γερακωμένο πλέα τί χασομερᾶς, δὲ δὸ θερίζεις;

γερακωτός ἐπίθ. "Ηπ. — Γ.Βλαχογιάνν., Λόγοι καὶ ἀντίλ., 27 — Λεξ. Βλαστ. 96,130 Δημητρ. γιρακουτός "Ηπ. (Κουκούλ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γεράκι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ωτός. Γερακάτος 1, δ 1δ., ἔνθ' ἀν.: Γιρακουτή μότ' ἔχ' κι οὐ Χαρίλαους Κουκούλ. Μύτη γερακωτή "Ηπ. Λεξ. Δημητρ. Μάτια γερακωτά Λεξ. Βλαστ. 130. Τ' ὅμορφο παλληκαράκι μὲ τὴ γερακωτὴ ματιὰ καὶ μὲ τὸ δίκοπο σπαθὶ 'σ τὴ μέση Γ.Βλαχογιάνν., ἔνθ' ἀν.

'Η λ. καὶ ως τοπων. ύπὸ τὸν τύπ. Γερακωτό Πελοπν. (Καρίτ.)

γεράματα τά, γέραμαν Πόντ. (Κερασ. Νικόπ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) γέραμα Τσακιών. — Λεξ. Κίνδ. Κορ., "Ατακτ. 2, 91 γέραμα Θράκ. (Μαρών.) γέρασμαν Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.) γέρασμα Πόντ. (Ολν.) γεράματα κοιν. γιράματα κοιν. βορ. ίδιωμ. 'ιράματα Μακεδ. (Σιάτ.) 'εράματα Κάρπ. Μεγίστ. Νάξ. ('Απύρανθ.) γεράσματα Καππ. (Σίλ.) Κίμωλ. Πόντ. (Χαλδ.) γιράματα Κύθν. (Δρυοπ.) 'Εκ τοῦ ρ. γερῶ, δι' δ 1δ. γερνῶ. 'Ο τύπ. γέραμα ἐκ τοῦ πληθ. γιράματα. 'Ο τύπ. γέρασμα κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ρ. γεράζω, δ παρὰ τὸ γερνῶ.

Τὸ γῆρας, ἡ γεροντικὴ ἥλικια, κοιν. καὶ Καππ. (Σίλ.) Πόντ. (Κερασ. Νικόπ. Ολν. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακιών.: Τὸν πῆραν τὰ γεράματα. "Εχει καλὰ-κακὰ γεράματα κοιν. 'Απ' τοῦ γέραμα δὲ δουρεῖ νὰ σαλέψ' Θράκ. (Μαρών.) Κοίταξι νὰ μαζῶν' γιὰ τὰ γιράματά σ' Μακεδ. (Βογατσ.) Νὰ παρευτῆς, νά 'χης κάποια νὰ σὲ κολοπαννίσῃ 'σ τὰ γεράματα (νὰ σὲ κολοπαννίσῃ=νὰ σὲ περιποιηθῇ) Πελοπν. (Βαλτεσιν.) Δὲν ἔχον γιράματα, π'δι μ', ἄλλον βάσανον ἔχον Στερελλ. ('Αχυρ.) Θὰ τὸ κρατήσω τοῦτο τὸ χωράφι γιὰ τὰ γεράματά μου Πελοπν. (Πυλ.) 'Πὸ τὴν μιὰν τὸ κρασίν, πὸ τὴν ἄλ-λην τὰ γεράματα, ἀποβλακώθηκεν τέλεια Κύπρ. (Αλγιαλ.) Τώρα 'σ τὰ γεράματα δὲ μὲ θεοτικὰ καταγίνεται Ζάκ. (Μαχαιράδ.) 'Σ αἰτὸν θ' ἀποκομπήσ' 'σ τὰ γιράματα "Ηπ. (Κουκούλ.) "Έχον ἀποκούμπ' γιὰ τὰ γιράματα Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) Δὲν ἔχει διός καὶ λαβαίνει κακὰ γεράματα (διός=βιός, περιουσίαν) 'Οθων. Μὴ δοῦ δώσετε δ, τι δρος κι ἀν ἔχετε. Νὰ κρατήξετε κατὶ τις γιὰ τὰ 'εράματά σας (δρος=πράγματα κινητὰ καὶ ἀκίνητα) Νάξ. ('Απύρανθ.) Μὶ ποννᾶν τὰ πουδάρια μ'. "Ηρθαν τὰ γιράματα "Ηπ. (Πλάκ.) Τώρα 'σ τὰ γεράματα οὕτε σπέρνω οὕτε θερίζω Κίμωλ. Τὰ γεράματα δὲν εἶναι καλά, βωλοσέργουννε πολλὰ κακὰ Κύθηρ. Ποῦ μγαλό! τώρα λέπ' σ' γιράματα! Στερελλ. (Παρνασσ.) || Φρ. Καλὰ γεράματα (εύχη) κοιν. Νὰ ζήγης καὶ καλὰ γιράματα (εύχη) Μακεδ. (Καταφύγ.) Καλὰ γεράματα καὶ χαϊδέμενα νιᾶτα (ἐπὶ

συνομιλητοῦ μὴ σοβαρολογοῦντος) Πελοπν. (Κοπανάκ.) Τρανά, γέρου διάβοντι, τώρα 'σ τὰ γιράματα (ἢ φρ. λέγεται ύπὸ γερόντων μεμψιμοιρούντων δι' ἀτυχίαν τινὰ ἢ ύπὸ νέων σκωπτώντων τοὺς γέροντας) Θράκ. ('Αδριανούπ.) || Παροιμ. φρ. Δὲ δαγιαδῶ δυὸ πράματα, | τὴ φτώχεια, τὰ γεράματα (δαγιαδῶ=ύποφέρω· ἢ πενία καὶ τὸ γῆρας εἶναι δυσθάστακτα) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) 'Ανάθεμα δυὸ πράματα | τὴ φτώχεια, τὰ γεράματα (συνών. τὴ προηγουμένη) Κρήτ. (Μόδ.) Διὰ τὴν σημασ. πβ. Πλάτ., Πολιτείαν Α, 1, 330α «εὺ έχει ὁ αὐτὸς λόγος, διτὶ οὗτ' ἀν δὲπιεικῆς πάνυ τι διδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι». Γιράματα καὶ φτώχεια πληργές ἀγιάτρωφτις (συνών. τὴ προηγουμένη) Στερελλ. ('Υπάτ.). Διὰ τὴν σημασ. πβ. Παροιμιογρ. 2, 344 (Εκδ. Leutsch) «Γῆρας καὶ πενία, δύο τραύματα δυσθεράπευτα». || Παροιμ. Τώρα 'σ τὰ γεράματα, | μάθε, γέρο, γράμματα (ἐπὶ τῶν ἀναγκαζομένων νὰ πράττουν ἡνὰ μανθάνουν πράγματα μὴ ἀρμόζοντα εἰς τὴν ἥλικιαν των) κοιν. Γάμους 'σ τὰ γιράματα | ἡ σταυρὸς ἡ κέρατα (ὅ νυμφευθεὶς εἰς γεροντικὴν ἥλικιαν ἡ θὰ ἀποθάνῃ ἐντὸς δλίγους ἡ θὰ ἀπατηθῇ ύπὸ τῆς γυναικός του) Στερελλ. ('Υπάτ. Φθιώτ.) Καλὰ νιᾶτα, σκατὰ γιράματα (ἐπὶ τοὺς μὴ σκεπτομένου δι' ἀνετον γῆρας) Στερελλ. ('Αχυρ.) Τώρα 'σ τὰ γεράματα, | τύφλες καὶ σκοντάμματα (εἰς τὸ γῆρας παρομαρτοῦσι νόσοι καὶ πολλὰ δλλα κακὰ) Θράκ. (Σαρεκκλ.) 'Η παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ δλλαχ. || Γνωμ. Κάλλιο καλὰ γεράματα πέρι καλά μον νιᾶτα (τὰ γηρατεῖα ἔχουν ἀνάγκην στοργῆς καὶ περιποιήσεως) Πελοπν. (Παιδεμ.) Κάλλιο μαῦρα νιᾶτα καὶ καλὰ γεράματα (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Πελοπν. ('Ανώγ.) "Εοημα νιᾶτα, κακὰ 'εράματα (ὅταν τὰ νιᾶτα εἶναι κακά, θὰ εἶναι καὶ τὰ γεράματα ἡ δ στερούμενος οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος κατὰ τὴν νεότητά του, δ ἄγαμος, θὰ ἔχῃ κακὸν γῆρας) Νάξ. ('Απύρανθ.) Φύλας νιᾶτα, νά 'χης γεράματα (ἡ ἐγκράτεικ κατὰ τὴν νεότητα δημιουργεῖ καλὰς προϋποθέσεις διὰ τὸ γῆρας) Μῆλ. 'Η παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ δλλαχ. Τὰ γεράσματα γελάσματα εἰν' (τὸ γῆρας πολλάκις δίδει ἀφορμὰς σκωμμάτων καὶ γέλωτος) Πόντ. (Χαλδ.) Τὰ γεράματα 'σ τὴν πλάτη ἔχουν γράμματα (τὸ γῆρας εἶναι ἐμφανὲς) Πάρ. || Αἴνιγμ. "Ασπρο ἐγεννήθηκα | μαῦρο καταδήθηκα | καὶ τώρα 'σ τὰ γεράματα | κουνειοῦδαι καὶ τὰ δόδια μον (=τὸ ξυλοκέρατον, τὸ χαρούπι) Κύθηρ. Πελοπν. (Μεσσ.) Τὰ βουνὰ χιονίσανε, οἱ βρόντες ξεκινήσανε, οἱ μύλοι σταματήσανε τσαὶ τὰ δύο τρία γυνήκανε (τὸ γῆρας· τὰ μαλλιά ἐλευκάνθησαν, οἱ δρθαλμοὶ δακρύουσιν, οἱ δδόντες ἐσταμάτησαν, δὲν υπάρχουν, προσετέθη βακτηρία) Μέγαρ. || "Άσμ. Καλότυχά ναι τὰ βουνά, καλότυχοι κ' οἱ κάμποι, γεράματα δέν καρτεροῦν, Χάρο δὲν περιμένουν Πελοπν. (Σκορτσ.)

'Εγέρασα κακόμοιρος κι ἀσπρίσαν τὰ μαλλιά μον καὶ γνώση δέν ἐκράτησα γιὰ τὰ γεράματά μου Πελοπν. (Αἴγ.)

'Απὸ μικρὸς 'σ τὰ γράμματα, μικρὸς 'σ τὰ πυρακίδια κι τώρα 'σ τὰ γιράματα ἀρματούλος κι κλέφτης Μακεδ. (Δεσκάτ.) Συνών. ἐν λ. γέρα.

γεραματιάζω Θράκ. (ΑΙν.) — Σ.Ζαμπέλ., "Άσμ. Δημοτ., 740 Ν.Πολίτ., Μελέτ. 1,19 — Λεξ. Βλαστ. 58 Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. γεράματα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ιάζω. Γηράσκω, φθάνω εἰς γεροντικὴν ἥλικιαν ἔνθ' ἀν.: "Άσμ. Κόρη, κι ἀν εἰσ' ἀνύπαντρη, κακὴ μοῖρα νὰ λάβης, κι ἀν ἐμικροπαντρεύτηκες, νὰ μὴ γεραματιάσῃς Σ.Ζαμπέλ., ἔνθ' ἀν. Συνών. ἐν λ. γερνῶ.

